

„Poskusi potegniti óno sabljo iz nožnic,“ pravi minih. Na steni je visela težka sablja, kakeršne zdaj že ni videti nikjer več na svetu. Križman prime za ročaj in vleče; ali zamán napenja vse žile, komaj za palec jo potegne iz nožnic, in takój mu zleze zopet sama nazaj. Ko se je prikazalo nekoliko gole sablje iz nožnic, dvigali so vojaci in kralj Matjaž glave po konci in odpirali oči.

Ko je pa sablja zlezla zopet nazaj, zadremali so vsi. „Glej, zdaj vže še ni pravega časa. Kadar se porodi junak, da pride v goro in potegne sabljo iz nožnic, takrat ne bode več srak na svetu, takrat se zbudi kralj Matjaž in plane z vojsko na svet.“

„In kdaj se bode porodil tak junak?“ vpraša Križman. Ali minih ga osorno pogleda, udari za uho in izpusti. Tega mu namreč ni hotel povedati. *(Pribečil J. Zavojšček v „Novicah.“)*

V.

Bil je kralj Matjaž dober kralj. Dal je same zlate (cekinе) kovati. Drugega denarja niso poznali. Zato so bili takrat v resnici zlati časi. Pod košatimi lipami so naši očaki vsak dan se veselili in v svitle kozarce rujno vince natakali. Bil je kralj Matjaž slovensk kralj — naše gore list. Zbralo si ga je ljudstvo na Celovškem polji in v starem Kernu je imel svoj prestol. Noč in dan so bila odprta grajska vrata, vsak siromak si je lahko izprosil milosti in pravice. Ker je pa kralj Matjaž bil zelo imovit kralj, bili so mu drugi kralji zavidni, in kakor gosence na repišči prišel je jedenkrat iz ónega kraja, kjer solnce zabaja, sovražnik nad Matjaža in je pokončal v krvavem boji njegovo vojsko do sto zvestih junakov. Vender kralj ni bil ubit, ker je bil pravičen. Ko ga je v begu sovražnik že mislil zajeti, odprla se je skala v Pečicah, do katerih je bil pobegnul, in skrila ga je pred britkim mečem sovražnikovim. Ondu počiva zdaj s svojimi junaci, in kadar mu bode brada vzrastla devetkrat okolo mize, dala ga bode gora nazaj, da srečno vlada slovenski ród.

Izvoljenim se večkrat posreči, da pridejo do njega. Bil je pri Pečicah kovač. Ko je nekoč iskal po gorí glogovega ročnika za kládivo, našel je duplo, skozi katero pride v hipu v prečuden svet. Vidi kralja Matjaža pri okroglej kamenitej mizi sedeti in dremati a njegovi junaci so ležali podolgoma na tleh. Na mizi je bila debela mošnja samih zlatnikov. Kovač jo je vzel in bil odslej bogat mož. *(Davorin Tretenjak v „Novicah 1857. 1.)*

* — *

Samotni grob na vseh mrtvih dan.

V tihem kraju med grobovi
Grob samotni mi leži;
Vsakovrstnimi cvetóvi
Venčan, kakor drugi ní.

V rajskomilej razsvetljavai
Spomenki se blesté,
Mnogim pòje se o slavi
Ki že davno sladko spé.

Nihče, nihče pa ne spómni
Groba se samotnega,
Nihče drug kot pevec skrómni
In pa milost — Večnega.

Fr. Savinjski.

* — *